

POLITIKAI SZINTŰ INTEGRÁLT VÁLSÁGKEZELÉSI MECHANIZMUS

A COVID-19 koronavírus járvány következtében kialakult válsághelyzet indokoltá tette az Európa Unió Tanácsának politikai szintű integrált válsághárítási mechanizmusának aktiválását. Jelen Infojegyzet a mechanizmus működését hivatott bemutatni.

- A politikai szintű integrált válsághárítási mechanizmus (Integrated Political Crisis Response, IPCR) az Európai Unió súlyos válságok esetén alkalmazott válságkezelése, melynek működését az EU Tanácsa koordinálja.
- A mechanizmus három üzemmódban működhet:
 - a nyomon követés fázisában,
 - információ-megosztás üzemmódban,
 - teljes körű aktiválásban.
- 2020. március 2-án a járvány terjedésének súlyosságára tekintettel az EU Tanácsának elnöksége aktiválta az IPCR teljes körű alkalmazását.

A 2019 decemberében a kínai Vuhan városában megjelent új típusú koronavírus 2020 januárjától egyre több uniós tagállamban mutatták ki. A járvány gyors és több tagállamot súlyosan érintő terjedése miatt az Európai Unió Tanácsának (továbbiakban: [Tanács](#)) soros horvát elnöksége aktiválta az EU **politikai szintű integrált válsághárítási mechanizmusát** (Integrated Political Crisis Response, IPCR), első lépésként (2020. január 28-án) annak az információmegosztási üzemmódját, majd második lépésként a teljes körű IPCR mechanizmust ([A Tanács sajtóközleménye, 2020. március 2.](#))

AZ IPCR MECHANIZMUS FOGALMA ÉS GYAKORLATA

Az uniós ágazati válsághárítási mechanizmusok kidolgozásának igénye a 2000-es évek elején jelent meg olyan súlyos válságok kapcsán, mint például a 2001. szeptember 11-i terrortámadások, a 2004-es madridi és a 2005-ös londoni merényletek. Ezt követően, 2006-ban a Tanács jóváhagyta az integrált válsághárítási intézkedéseket (Crisis Coordination Arrangements, [CCA](#)). Ez tekinthető az IPCR mechanizmus elődjének és az első lépésnek súlyos válsághelyzetek esetén biztosított tagállamok közötti információcserének és a koordinált tagállami fellépésnek.

A CCA mechanizmusra építve 2013. június 25-én elfogadta a politikai szintű integrált válsághárítási mechanizmust, kiegészítve azt az Európai Unió működéséről szóló szerződésbe foglalt szolidaritási klauzulával ([az Európai Unió működéséről szóló szerződés](#) 222. cikke). A mechanizmust a Tanács 2018-ban hozott határozatával foglalta egységes jogi szerkezetbe ([Tanács \(EU\) 2018/1993 végrehajtási határozata](#)).

A mechanizmus három szintje

A politikai szintű integrált válsághárítási mechanizmus biztosítja a leggyorsabb és legösszehangoltabb uniós döntéshozatalt. A koordinált intézkedések a szubszidiaritás elvét tiszteletben tartva történnek, és nem helyettesítik a tagállami intézkedéseket.

A mechanizmus fő koordinátora a Tanács soros elnöksége, mely összehangolja az európai uniós intézmények, az érintett tagállamok és egyéb kulcsszereplők politikai válaszlépéseit. A válságkoordinációs mechanizmus az EU-n belül és azon kívül bekövetkező események bekövetkeztekor is aktiválható.

Súlyosságától és a válságelhárítási szükségletektől függően **három szintje** van.

- A **nyomon követés fázisában** a meglévő válságjelentéseket osztják meg egymás között az érdekelt felek. A célra az Európai Bizottság Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központja ([ERCC](#)) által biztosított 24 óránként működő kapcsolattartó pontokat működtetnek, melyek a tagállamok illetékes hatóságai és más érdekelt felek rendelkezésére állnak.
- A következő szint az **információ-megosztás üzemmódja**, melyben helyzetelemző jelentéseket készítenek, valamint létrehoznak egy adatcserére és -gyűjtésre szolgáló internetes platformot. A válságelhárítási mechanizmus információ-megosztási üzemmódját elsőként a migrációs válság kezelése érdekében a Tanács luxemburgi elnöksége aktiválta 2015. október 30-án ([Tanács sajtóközleménye, 2015. október 30.](#)).

A válságmechanizmus **teljes körű aktiválása** során a Tanács elnöksége által vezetett válságértekezleteken olyan lépéseket készítenek elő, amelyekről a Tanácsnak vagy az [Európai Tanácsnak](#) kell határozatot hoznia. Az értekezleten az Európai Tanács elnöki kabinetjének, az Európai Bizottságnak, az Európai Külügyi Szolgálatnak és az érintett tagállamoknak képviselői vesznek részt.

AZ IPCR AKTIVÁLÁSA

Válság esetén **Tanács elnökségének** kell meghoznia az IPCR aktiválására vonatkozó döntést. A döntés meghozatalára az elnökséget bármely tagállam felkérheti a **szolidaritási klauzula** alkalmazását kérve. Az elnökségnek a Tanács Főtitkársága, a bizottsági szolgálatok,

az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ), valamint érintett uniós ügynökségek, tagállamok és szervezetek nyújtanak tanácsot. Az uniós politikai szintű integrált válságelhárítási mechanizmus aktiválására vonatkozó döntésről az elnökségnek értesítenie kell a Tanács Főtitkárságát, ami ezt követően tájékoztatja a Bizottságot és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét, továbbá az Európai Tanács elnökének kabinetjét. A válsághelyzettől függően a Tanács elnöksége dönthet az aktiválási módok feljebb vagy lejjebb minősítéséről. Az elnökség köteles tájékoztatni az [Európai Parlamentet](#) az uniós politikai szintű integrált válságelhárítási mechanizmus aktiválásáról.

A szolidaritási klauzula alkalmazása iránti kérdés fennállása alatt az IPCR **teljeskörű aktiválását** érvényben kell tartani. A mechanizmus alkalmazásának megszüntetésére vonatkozó döntést az elnökség hozza meg az érintett tagállamokkal, a Bizottsággal és a főképviselővel történt konzultációt követően. Az Állandó Képviselők Bizottsága (**Coreper**) végzi az IPCR végrehajtásának felügyeletét.

A minősítésről szóló döntést a Tanács a válsághelyzet kiértékelése után hoz. Az értékelések az elnökség vezetésével tartott **kerekasztal-megbeszélések keretein belül** történnek, az Európai Bizottság, az EKSZ, az uniós ügynökségek, a leginkább érintett tagállamok és az Európai Tanács elnöki kabinetjének képviselői, szakértői részvételével.

A kerekasztal-megbeszélésekhez szükséges információkat az **integrált helyzetismereti és -elemzési jelentések** szolgáltatják. A jelentések összeállításában a Tanács elnöksége által meghatározott politikai és stratégiai iránymutatások az irányadók.

Az **integrált helyzetismereti és -elemzési támogatási képességnek** lehetővé kell tennie, hogy a döntéshozók átfogó képet kapjanak a válságról, annak lehetséges alakulásáról és következményeiről. Az elemzést az Európai Bizottság szolgálatai és az EKSZ fejleszti ki, támaszkodva a tagállamok (például az érintett nemzeti válságközpontok) és az uniós ügynökségek által továbbított releváns információkra és elemzésekre.

Súlyos válságok szükségessé tesznek az Európai Tanács szintjén történő sürgős konzultációkat és döntéshozatalt, ezért az **Európai Tanács elnöki kabinetjét** is fel kell kérni az uniós politikai szintű integrált válságelhárítási mechanizmusban való részvételre.

A COVID-19 KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY KOORDINÁLT KEZELÉSE

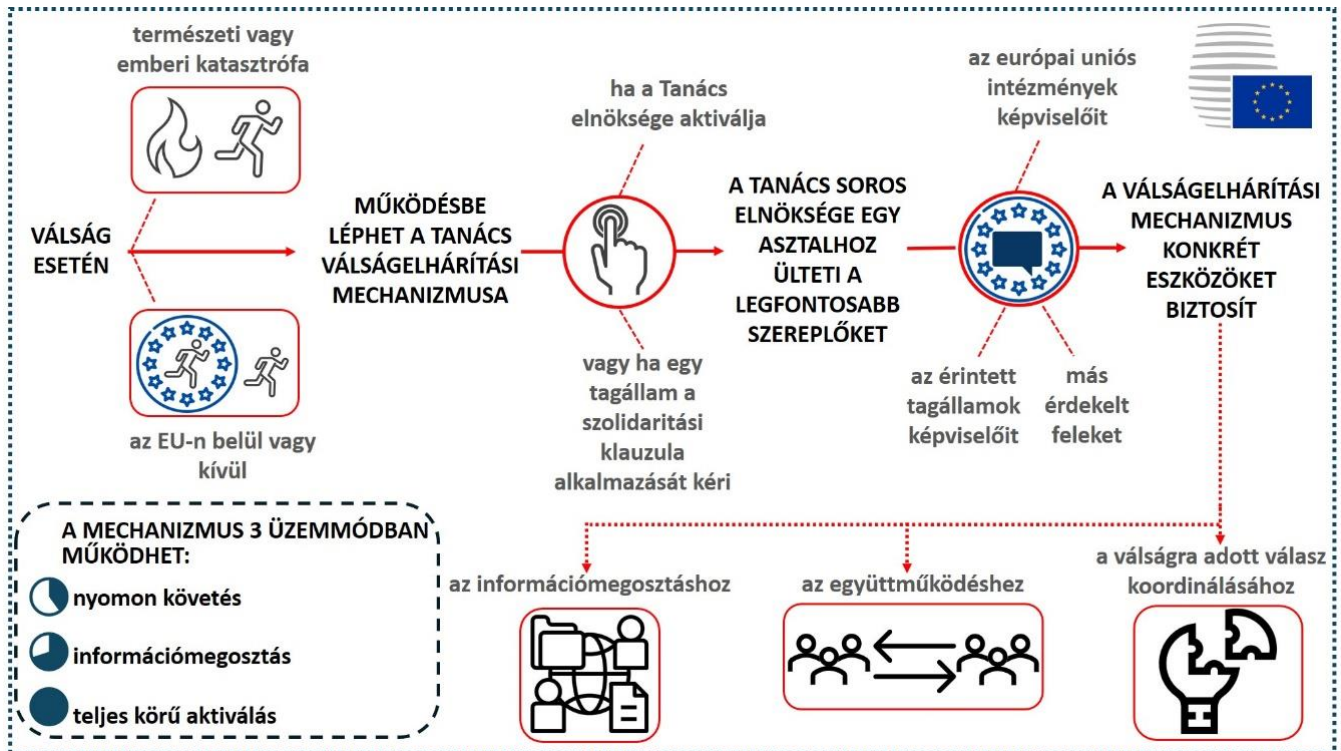
2020. február 13-án, a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács rendkívüli ülésén az uniós miniszterek a horvát elnökség vitaindító feljegyzése alapján véleménycserét tartottak a koronavírus járvány következményeiről és az alkalmazandó intézkedésekről ([Council \(EPSCO\), 13 February 2020 NOVEL CORONAVIRUS \(2019-nCoV\) Presidency discussion paper](#)). A miniszterek következtetéseikben szorgalmazták a hatékony és összehangolt uniós válaszlépéseket, illetve uniós és nemzetközi

szintű együttműködésre szólítottak fel a járvány megfékezésének érdekében ([Draft Council Conclusions on COVID-19, 13 February 2020](#)).

Az egészségügyi miniszterek az alábbi feladatokra kérték fel az Európai Bizottságot, az Egészségügyi Világszervezet Nemzetközi Egészségügyi Rendszabályaival (International Health Regulations, [IHR](#)) összhangban:

- a kockázatértékelés további koordinációja és az utazási tanácsokra vonatkozó útmutatások kiadása;
- a felkészültség növelése arra az esetre, ha a járvány újabb szintre súlyosbodna;
- a meglévő finanszírozási mechanizmusok mozgósítása annak érdekében, hogy támogatást nyújtson a tagállamok számára felkészültségük fokozásához;
- az Egészségügyi Biztonsági Bizottságnak nyújtott támogatás fokozása.

1. ábra: A politikai szintű integrált válságelhárítási mechanizmus működése

Forrás: [Infoszolg/EU Tanácsának Infografikája](#)

A helyzetértékelésben, kockázatkezelésben, valamint a fertőzött személyek és környezetük ellátásában és az egészségügyi dolgozók védelmében kiemelt jelentőséget szán az **Európai Unió Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ** (European Centre for Disease Prevention and Control, [ECDC](#)) technikai iránymutatásainak csakúgy, mint az **Európai Gyógyászati Ügynökségnek** (European Medicines Agency, [EMA](#)) a kezelés és a vakcinakutatás terén.

A Tanács második alkalommal tartott rendkívüli egészségügyi miniszteri ülésén a véleménycserét ([A Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács 2020. március 6-i ülésének előkészítése COVID-19 – Véleménycsere](#)) követően további következtetéseket hoztak ([Elnökségi sajtóközlemény, 2020. március 6.](#)) a fokozódó COVID-19 járványra való tekintettel:

- erősíteni kell a koordinált reagálást az EU-ban;
- fokozni kell a tájékoztatást a járvánnyal kapcsolatban;

- a veszélyeztetett személyek védelmét meg kell erősíteni;
- a kockázatos térségekbe való beutazásra és az onnan való kiutazásra vonatkozóan tényleg alapuló tájékoztatás kell nyújtani.

Az Európai Tanács tagjai a 2020. március 26-án nyilatkozatot fogadtak el a járvány megfékezésére irányuló intézkedések enyhítését célzó közös **exitstratégiáról**, valamint egy átfogó helyreállítási tervről és nagy mértékű beruházások szükségességéről ([Az Európai Tanács tagjainak együttes nyilatkozata, 2020. március 26.](#)). A tagok felkérték az Európai Bizottság elnökét és az Európai Tanács elnökét, hogy más intézményekkel, mindenekelőtt az Európai Központi Bankkal egyeztetve kezdjék meg egy erre irányuló ütemterv kidolgozását. Az átfogó helyreállítási tervhez vezető útvonal tartalmazza „**A fellendülést szolgáló ütemterv. A reziliensebb, fenntarthatóbb és igazságosabb Európa felé**” elnevezésű tanácsi dokumentum.

Források:

- [The Eu Integrated Political Crisis Response – IPCR – Arrangements](#)
- [The European Union Integrated Political Crisis Response Arrangements: Improving the European Union's Major Crisis Response Coordination Capacities](#) Disaster Medicine and Public Health Preparedness, Volume 9 Issue 3.
- [Időrendi áttekintés – a COVID-19-cel kapcsolatos tanácsi intézkedések](#)
- Nemzetközi járványügyi szervezetek [2020/29. számú Infojegyzet](#).